

Raadsvergadering d.d. : 6 november 2025

Afdeling : Maatschappij en Ruimte

Portefeuillehouder : Wethouder M. Van Dalen

Onderwerp : Wijziging van de Participatieverordening
inzake de individuele inkomenstoeslag

Betreffend onderdeel : Taakveld 6 "Sociaal domein"
programmabegroting

Samenvatting

Sinds 2015 zijn de bedragen voor de Individuele inkomenstoeslag (IIT) niet aangepast en ontbreekt indexering. Vanwege de gestegen kosten van levensonderhoud wordt binnen de vier Kempen-gemeenten voorgesteld de IIT per 1 januari 2026 met 30% te verhogen. In de gemeente Bergeijk geldt deze verhoging met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Per 2027 wordt een structurele jaarlijkse indexering op basis van de bijstandsnormen ingevoerd. Hiermee wordt de koopkracht van mensen met een langdurig laag inkomen beter beschermd en blijft de toeslag in verhouding tot het sociaal minimum en de koopkracht.

Inleiding

De Participatiewet regelt dat inwoners die al jaren op een laag inkomen leven en die geen vermogen hebben om op korte termijn meer inkomen te verdienen, in aanmerking komen voor een Individuele Inkomenstoeslag (IIT). De bedragen van de IIT zijn opgenomen in de Verordening Participatiewet 2015. Het bedrag hangt af van de leefsituatie:

- Alleenstaande: € 375,-
- Alleenstaande ouder: € 500,-
- Gehuwden/samenwonenden: € 550,-

Bij de voorbereiding van de Kadernota Geldzorgen 2025-2028 is gesignaleerd dat deze bedragen sinds de vaststelling van de Verordening Participatiewet in 2015 niet zijn gewijzigd en dat geen indexatie is opgenomen. In de kadernota is opgenomen dat de bedragen per 1 januari 2026 met 30% worden verhoogd. Deze verhoging zou meegenomen worden in de actualisatie van de Verordening Participatiewet 2015 welke in 2025 gepland stond. De overige wijzigingen voortvloeiend uit de Participatiewet in Balans en de nieuwe beleidsmatige visie worden op een later moment meegenomen in een bredere herziening van de verordening en de bijbehorende beleidsregels. Op die manier wordt gestreefd naar een integrale en efficiënte actualisatie in 2026. Om toch uitvoering te geven aan de Kadernota Geldzorgen ligt nu alleen actualisatie van hoofdstuk 2 van de Verordening Participatiewet 2015 ter vaststelling voor.

De wijziging is ambtelijk voorbereid en wordt in november ter besluitvorming aan de raden voorgelegd. Voor de gemeenten Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gaat de wijziging in op 1 januari 2026. In Bergeijk gelden de nieuwe bedragen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Deze uitvoering vloeit voort uit de toezegging van wethouder M. van Dalen om de ingangsdatum te realiseren, gedaan naar aanleiding van de motie vreemd betreffende de verhoging van de inkomenstoeslag tijdens de raadsvergadering van 30 januari 2025. Met ingang van 1 januari 2027 wordt structureel een jaarlijkse indexering ingevoerd voor alle betrokken gemeenten. Deze aanpassing betreft een gerichte, urgente wijziging binnen de bestaande verordening.

Voorstel

1. De wijziging Verordening Participatiewet 2015 vast te stellen.
2. De begroting voor het jaar 2025 middels een begrotingswijziging aan te passen.

Beoogd effect

In Bergeijk gelden de aangepaste bedragen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Dit omvat zowel de verwerking in de gezamenlijke verordening als nabetalingen aan gerechtigden. Per 1 januari 2027 wordt een structurele jaarlijkse indexering ingevoerd voor alle gemeenten. De financiële gevolgen worden verder toegelicht in het hoofdstuk Financiën.

Argumenten

1.1 De nieuwe bedragen van de individuele inkomenstoelage sluiten aan bij de koopkracht van dit moment zoals opgenomen in de kadernota Geldzorgen.

Om de koopkracht van mensen met een langdurig laag inkomen op peil te houden, is een verhoging van 30% gerechtvaardigd. De afgelopen jaren zijn de kosten voor basisbehoeften als wonen, energie, zorg en voeding aanzienlijk gestegen. Voor mensen met een langdurig laag inkomen is het steeds lastiger geworden om deze stijgende lasten op te vangen, zeker wanneer hun inkomens nauwelijks meestijgen met de inflatie. Waar werkenden vaak (deels) gecompenseerd worden via loonsverhogingen, blijft deze groep soms buiten beeld. Een verhoging van de Individuele inkomenstoelage (IIT) biedt een directe en gerichte manier om de koopkracht van deze financieel kwetsbare groep te versterken. Daarmee zorgt deze verhoging ervoor dat de toeslag niet alleen een symbolisch gebaar blijft, maar daadwerkelijk bijdraagt aan het verbeteren van het dagelijks leven van mensen met een langdurig laag inkomen.

1.2 Door de individuele inkomenstoelage te indexeren op de bijstandsnormen blijft de toeslag in verhouding tot het minimuminkomen en wordt koopkrachtbehoud geborgd.

Indexering op basis van de procentuele wijziging van de bijstandsnormen zorgt voor een structurele en transparante koppeling tussen de hoogte van de Individuele inkomenstoelage (IIT) en de inkomensontwikkeling van de doelgroep. Hierdoor groeit de toeslag automatisch mee met veranderingen in het sociaal minimum en blijft de ondersteuning in verhouding tot het basisinkomen waarvan deze groep afhankelijk is.

Deze aanpak voorkomt dat de IIT achterblijft bij de algemene inkomensontwikkeling binnen het sociale vangnet. Bovendien draagt automatische indexering bij aan beleidsmatige eenvoud en voorkomt het langdurige stilstaan van het bedrag, terwijl de kosten van levensonderhoud blijven stijgen. Dit beschermt de koopkracht van de doelgroep en vermindert de behoefte aan incidentele correcties achteraf.

2.1 De begroting 2025 wordt gewijzigd om aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen.

Een begrotingswijziging is nodig om de financiële kaders aan te passen aan actuele inzichten en ontwikkelingen. Zo blijven inkomsten en uitgaven realistisch en transparant, sluit het beleid aan bij de uitvoering van projecten en voldoet de gemeente aan haar wettelijke verplichtingen

Financiën

De bedragen van individuele inkomenstoelage worden verhoogd met 30%. Dat betekent een bijstelling van structureel €9.000. Deze wijziging gaat in met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2025. Het voorstel leidt tot een begrotingswijziging van de begroting van 2025. De bedragen vanaf 2026 zijn structureel meegenomen in de PPN op basis van de kadernota geldzorgen.

Exploitatie

FCL	ECL	Uitgave (U) Inkomst (I)	2025	2026	2027	Structureel
6614100	41101	U	€ -9.000,00	€ -9.000,00	€ -9.000,00	€ -9.000,00

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie

Bij de totstandkoming van de kadernota Geldzorgen is de Adviesraad Sociaal Domein destijds betrokken geweest. Omdat het voornemen tot wijziging reeds in samenspraak met de adviesraad is voorbereid, is separate advisering over de verordening op dit moment niet nodig.

Na het vaststellen van de wijziging in de verordening in alle vier de Kempengemeenten, wordt de wijziging bekend gemaakt en gepubliceerd.

Uitvoering

Bij instemming van het wijzigingsvoorstel door de raad neemt KempenPlus de operationele uitvoering op zich. Zij zetten intern de noodzakelijke stappen om de aangepaste bedragen te implementeren en de automatische indexering per 1 januari 2027 in werking te laten treden. Inwoners van de gemeente Bergeijk die vanaf 2025 recht hebben op de individuele inkomenstoeslag, zullen met terugwerkende kracht worden gecompenseerd.

Bijlagen

1. Was-wordt-lijst wijziging Hoofdstuk 2 Individuele inkomenstoeslag.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

A.J.M. Ewalds
Gemeentesecretaris

W.J.G. Delissen – van Tongerlo
Burgemeester (wnd.)